

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA ZDRAVJE

Štefanova ulica 5, 1000 Ljubljana

T: 01 478 60 01
F: 01 478 60 58
E: gp.mz@gov.si
www.mz.gov.si

Urad Vlade RS za komuniciranje
Gregorčičeva 25
1000 Ljubljana

predlagam.vladi@gov.si

Številka: 091-64/2012/2
Datum: 17. 2. 2012

Zadeva: **Predlagam.vladi.si predlog 2241: Omejitev oglaševanja za energijsko gosta živila in večja omejitev oglaševanja zdravil in pripravkov**

Zveza: vaš dopis št. 092-21/2012/1, poslan 1. 2. 2012

Skladno z vašo pobudo, ki ste jo naslovili na Vlado Republike Slovenije, v kateri predlagate omejitev oglaševanja za energijsko gosta živila in večjo omejitev oglaševanja zdravil in pripravkov brez recepta, vam v nadaljevanju odgovarjamo:

V Sloveniji kot tudi v drugih evropskih državah se srečujemo s povečevanjem debelosti. Dejstvo, da debelost med otroci skokovito narašča, je še posebej zaskrbljujoče. Po podatkih Fakultete za šport iz leta 2007 je prekomerno težkih oz. debelih skoraj 29% fantov in 24% deklet, starih od 6 do 19 let. Tako prehranske kot gibalne navade otrok in mladih v Sloveniji niso dobre in se v nekaterih elementih še slabšajo, kombinacija obojih pa vodi v prekomerno telesno težo in debelost.

Oglaševanje nezdrave hrane otrokom je pomemben dejavnik, ki vpliva na razvoj nezdravih prehranskih navad in debelosti. Večina hrane, ki se trži otrokom, ni v skladu z usmeritvami zdrave prehrane, saj vsebuje prekomerno količino maščob, sladkorja in soli, v njej pa je premalo nujno potrebnih mineralov, vitaminov in drugih sestavin, pomembnih za zdravje.

Najpomembnejša novost na področju mednarodnih priporočil v zvezi z oglaševanjem so priporočila za omejevanje trženja hrane in pijač otrokom, ki jih je sprejela Generalna skupščina Svetovne zdravstvene organizacije maja 2010. Globalna priporočila navajajo smernice za omejevanje trženja kot plod konsenza vpletenih, predvidene obveznosti vlad ter vsebujejo člene o posebni zaščiti otrok in mladostnikov ter spremljanje in vrednotenje ukrepov. Predpisi glede trženja hrane otrokom se med posameznimi evropskimi državami zelo razlikujejo. Skoraj vse države imajo splošne predpise o oglaševanju otrokom. Večina evropskih držav ima tudi regulacijske mehanizme oglaševalcev samih, kot so različni kodeksi za področje oglaševanja otrokom. Tudi v Sloveniji obstaja tovrsten kodeks, kot je na primer Slovenski oglaševalski kodeks Slovenske oglaševalske zbornice (sprejet 2009), ki v posameznih členih obravnava oglaševanje hrane in pijač otrokom.

Še nedavno je bila slovenska zakonodaja, ki se nanaša na oglaševanje, razpršena med posamezne zakonske akte. Oglaševanje otrokom in mladostnikom je bilo urejeno splošno. Novembra 2011 pa je bil sprejet Zakon o avdiovizualnih medijskih storitvah (ZAvMS)(Ur. l. RS, št. 87/2011), ki določa pravila v zvezi z oglaševanjem določenih živil v času otroškega programa. Navedeni zakon določa, da morajo ponudniki avdiovizualnih komercialnih medijskih sporočil oblikovati pravila ravnanja v zvezi z neprimernimi avdiovizualnimi komercialnimi sporočili (ki spremljajo programske vsebine, namenjene otrokom) o živilih, ki vsebujejo hranila in snovi s hranilnim fiziološkim učinkom, kot so zlasti maščobe, trans maščobne kisline, sol in sladkorji, katerih prekomerno uživanje v celotni prehrani ni priporočljivo in jih javno objaviti. Pravila ravnanja morajo biti oblikovana tako, da je otrokom omogočen razvoj zdravih prehranskih navad v skladu s smernicami, ki jih objavi minister, pristojen za zdravje.

Ker se Ministrstvo za zdravje dobro zaveda problematike, saj je za razvoj zdravih prehranjevalnih navad najpomembnejše prav zgodnje otroško obdobje, je v začetku leta 2011 začela delovati delovna skupina za omejevanje trženja nezdravih živil otrokom, ki je oblikovala izhodišča, ki služijo ministrstvu pri sprejemanju odločitev.

Že omenjena delovna skupina ministrstva bo sodelovala pri oblikovanju prehranskih smernic, predvidenih z zakonom ZAvMS, katerega namen je zaščititi najbolj ranljivo populacijo, tj. otroke, ki so najbolj podvrženi negativnim vplivom oglaševanja.

Oglaševanje zdravil v RS pa urejajo naslednji predpisi:

- Zakon o zdravilih, ki je objavljen v Uradnem listu RS, št. 31/2006,
- Pravilnik o oglaševanju zdravil, ki je bil objavljen v Uradnem listu RS, št. 105/2008 ter
- Spremembe in dopolnitve Pravilnika o oglaševanju zdravil, ki je objavljen v Uradnem listu RS, št. 105/2010.

Navedeni predpisi so usklajeni z predpisi, ki urejajo oglaševanje zdravil v državah članicah ES.

V skladu z navedenimi predpisi ni dovoljeno oglaševati v širši javnosti zdravil, ki se smejo izdati ali prodati v lekarnah le na podlagi zdravniškega recepta. Oglaševanje zdravil je dovoljeno le za zdravila, ki se lahko kupijo v lekarnah in specializiranih trgovinah brez predpisanega zdravniškega recepta, pri čemer mora oglaševanje te skupine zdravil spodbujati smotno uporabo zdravil s tem, da mora biti zdravilo predstavljeno objektivno in brez pretiravanja o njegovih lastnostih, prav tako ne sme biti zavajajoče.

V 87. členu Zakona o zdravilih (Ur.l.RS, št 31/2006) je določeno, da oglaševanje zdravila v širši javnosti ne sme vsebovati podatkov, ki:

- dajejo vtis, da sta posvet z zdravnikom oziroma veterinarjem ali kirurški poseg nepotrebna, zlasti s pripisovanjem diagnoze ali predlogom zdravljenja po pošti;
- nakazujejo, da so učinki jemanja zdravila absolutno zagotovljeni, da zdravilo nima neželenih učinkov ali da je boljše ali enakovredno drugemu zdravljenju ali drugemu zdravilu;
- nakazujejo, da se zdravje osebe ali živali lahko izboljša le zaradi jemanja oglaševanega zdravila;
- nakazujejo, da bi se zdravje osebe ali živali lahko brez jemanja oglaševanega zdravila poslabšalo; ta prepoved se ne uporablja za programe cepljenja;
- so usmerjeni izključno ali pretežno k otrokom;
- se sklicujejo na priporočila znanstvenikov oziroma znanstvenic (v nadaljnjem besedilu: znanstvenik), zdravstvenih strokovnjakov ali v javnosti znanih drugih oseb, ki bi zaradi svojega medijskega vpliva lahko spodbujali porabo zdravil;
- nakazujejo, da je zdravilo živilo, kozmetični ali drug potrošniški izdelek;
- nakazujejo, da sta varnost in učinkovitost posledica naravnega izvora zdravila;
- bi zaradi opisa ali podrobne predstavitve anamneze lahko privedli do napačne samodiagnoze;
- uporabljajo neprimerne, vznemirljive ali zavajajoče izraze o možnostih okrevanja ali
- uporabljajo neprimerne, skrb vzbujajoče ali zavajajoče izraze, slikovne predstavitve sprememb v človeškem ali živalskem telesu, ki jih je povzročila bolezen ali poškodba, ali delovanje zdravila na človeško ali živalsko telo ali dele telesa.

Če menite, da oglas za katero koli zdravilo, ki ga lahko kupite brez zdravniškega recepta, krši navedena določila v 87. členu Zakona o zdravilih, to prijavite organu, pristojnemu za zdravila – to je Javna agencija RS za zdravila in medicinske pripomočke (JAZMP). Za ugotovljeno in potrjeno kršitev določil 87. členu Zakona o zdravilih s strani JAZMP je predvidena sankcija za oglaševalca.

V upanju, da smo odgovorili na vašo pobudo, vas lepo pozdravljamo.

S spoštovanjem,

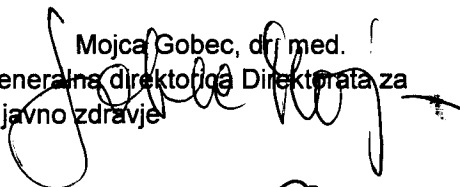
Pripravili:

dr. Katja Povhe Jemec

mag. Doroteja Novak-Gosarič

Mojca Gobec, dr. med.
generalna direktorica Direktorata za
javno zdravje

Barbara Jamnik, dr. med.
generalna direktorica Direktorata za
zdravstveno varstvo

